

Esküvők régen

Ha a fiatalok egymásra találtak és a szülők sem ellenezték a házasságot, akkor a fiú mind gyakrabban eljárt a lányos házhoz és bekopogott az ablakon. „A kopogtató becéző szavakat suttogott. Ha a lánynak ismerős volt a kopogtató hangja felkelt ágyából és így társalgott udvarlójával az ablakon keresztül. Arra nem volt lehetőség, hogy bemásson, mert bár a házak földszintesek voltak, minden ablaknak vasrácsa volt. Így a szülők nyugodtan aludhattak” – írja Michael Ritter Egy naptári év szokásai Budaörsön című könyvében.

A fiatalokat egyre gyakrabban lehetett együtt látni amint fel- és alá sétálnak a Főutcán.

Ilyen előzmények után kitűzték az esküvő napját. A szokás szerint három héttel előtte a fiú a szülőktől megkérte a lányuk kezét és átadta a jeggyűrűt. Ha a lány a Mária egylet tagja volt, akkor a kedves nővérektől is elkérte jövődöbeljét.

A házasságkötési szándékot bejelentették a templomban és a tanácsházán. A pap három egymást követő vasárnap „kihirdette” őket, hozzátéve, ha valaki a házasságkötést kizáró körülményről tud, az jelentse. Ezeken a nevezetes vasárnapokon a menyasszony mindig más színű szoknyában ment a templomba.

A jegyespár két héttel az esküvő előtt személyesen meghívta a vendégeket (Einladen).

A házak előtt üdögélő asszonyok megcsodálták vagy megkritizálták a párt, de mindenképpen beszéd tárgya volt.

A menyasszonynak az esküvő előtt késszen állt a stafirungja, azaz a kelengyéje. 2 dunna, 4 párna új anginban, friss tollakkal tele. Az ágynemű-huzatok hétköznapra kockás, csíkos anyagból készültek, a parádésszobába való damasztból, csipkebetéttel. Aztán konyharuhák, edények, hímzett falvédők tartoztak a kelengyébe. A jómódú családok egész szobabútort adományoztak leányuknak, a szegényebb lány egy ágyat és egy szekrényt kapott.

Hogy hány vendéget hívnak, és hol tartják a lakodalmat az is a család anyagi helyzetétől függött. Híresen nagy lakodalmakban 150–180 vendég is mutatott. Parádés lakodalmak színhelye volt gyakorta a Herwert vendéglő.

A rokonság baromfit, tojást vitt a lakodalmas házhoz, a koszorúslányok ruháskosárban edényt, evőeszközöket gyűjtöttek.

Minden esetben a városházán megtartott polgári esküvőt követte a templomi szertartás.

– A két esemény között akár két nap is eltelhetett, de addig a fiatalok nem költözökdhettek össze – jegyezte meg Róth Tóni bácsi.

A várva-várt napon a menyasszonynak az édesanyja és a keresztmamája segített az öltözködésben. A vőlegény a rokoni körrel a lányos házhoz ment.

Hogy milyen volt a lakodalmas menet, azt Michael Ritter könyvében olvashatjuk: „Minden lány mellé korának és természetének megfelelő ifjat osztottak be. Mindenki kapott egy kis viaszcsokrot rozmaringággal, amelyet a lány kísérője kabáthajtókájára tűzött. De a többi, akár fiatal, akár idős vendég is kapott a kezébe egy-egy rozmaringágot, amelyet a férfiak a zekéjükre tűztek, az asszonyok a kezükben tartották. A me-

net elején haladtak a gyerekek és a felnőtt ifjúság, a lányok koszorúval a fejükön. Őket követte a menyasszony, akinek a háját teljes egészében rozmaringgal fonták be, s akit a menyasszonykísérő vezetett. Mögöttük ment a vőlegény, a vőlegénykísérő vezetésével. Őket a jegyespár szülei, majd a vendégházastársak követték. Egy nagy lakodalomnál mindig volt fúvószenekar is, amely a templomba menetkor és a visszavezető úton vidám indulókat játszott, s mivel ezek messze hallhatók voltak, mindig sok báméskodót csaltak oda.”

Balázs Kati nénitől tudom, hogy a menyasszonynak a templomba menet nem volt tanácsos hátranézni, mert akkor feltételezhető róla, hogy „másikat keres máris”.
Steinhauser

